

Gebruikershandleiding – De Schrijf ladder

Beste lezer,

Deze Handleiding helpt je om een keuze te maken uit de meer dan 300 filmpjes van De Schrijf ladder.

- Voor de onderbouwing en meer achtergronden verwijzen we naar onze website www.deschrijf ladder.nl.
- Voor de Inhoudsopgave/een overzicht van alle filmpjes: die vind je bij de eerste playlist achter het abonnement

We maken onderscheid in **Schrijf ladder thema's** en **Schoolthema's**: hieronder vind je een overzicht. Na deze 2 overzichten beschrijven we een aantal algemene tips. Vervolgens hoe verschillende gebruikers met deze overzichten kunnen werken. Aan het eind geven we voorbeelden van mogelijke plannings.

Schrijf ladder thema's

- 1. Handengym** Korte spelletjes/bewegingen met de nadruk op bewustwording en ontwikkeling van: bovenarmsturing, polsbeweging en steeds geïsoleerder bewegen van duimen en vingers. Zonder materiaal of met materiaal zoals papier, potloden of klei.
- 2. Klaar voor de Start!** Spelletjes en bewegingen als voorbereiding op een taak welke concentratie vereist, zoals schrijven, taal en rekenen. Ze verbeteren de alertheid en focus. Ook bedoeld als tussendoortje als de kinderen lang hebben stilgezeten.
- 3. Voorbereidend schrijven** Spelletjes en bewegingen waarbij veel zintuigen worden ingezet door een breed en gevarieerd aanbod van materiaal zoals scheerschuim, schelpenzand, papier en whiteboard. Bij een aantal activiteiten staan handige werkbladen, die de leerkracht kan printen! Er worden nog geen letters of cijfers gevraagd.
- 4. Cijferpret** Op speelse wijze cijfers maken op o.a. papier, in zand, scheerschuim, met klei. Met handige werkbladen.
- 5. Letterpret met blokletters** Op speelse wijze letters maken op o.a. papier, in zand, scheerschuim, met klei. Met of zonder handige werkbladen.
- 6. Letterpret met verbonden letters** Op speelse wijze letters maken op o.a. papier, in zand, scheerschuim, met klei. Met of zonder handige werkbladen.
- 7. Eén op één** Spelletjes/activiteiten die vooral geschikt zijn voor individuele kinderen en kleine groepen, die extra aandacht kunnen gebruiken. Meer materiaal en voorbereiding maken deze activiteiten lastiger uit te voeren met de hele klas.

Schoolthema's

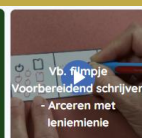
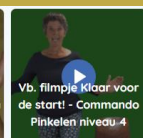
Er zijn nu nog maar enkele schoolthema's aanwezig. Op de volgende pagina vind je een overzicht van mogelijke schoolthema's. Met de thema's van de **'Dinsdag Schrijf ladderdag'** en de suggesties uit het veld worden deze het komende jaar aangevuld.

Vanzelfsprekend kan een creatieve leerkracht een bijpassend filmpje/activiteit zoeken bij een ander schoolthema.

Gebruikershandleiding – De Schrijfletter

School thema	Schrijfletter thema	Filmpje
Opstaan en slapen gaan	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Eén op één 	<ul style="list-style-type: none"> leniemienie filmpjes Zelf schoenen en sokken aan
Sinterklaas	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Schrijfletterpiet In vierkanten kruizen tekenen
Mama en papa	<ul style="list-style-type: none"> Eén op één Handengym 	<ul style="list-style-type: none"> Was ophangen Rijst bonen sorteren
Tjoek treintje	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Liggende 8 arceren
Ik voel me niet lekker	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Kleipotje pilletjes maken leniemienie ziek
Dierenasiel	<ul style="list-style-type: none"> Eén op één 	<ul style="list-style-type: none"> Knuffels voeren
Lente	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Vlinderkaarten maken
Zomer	<ul style="list-style-type: none"> Eén op één Handengym Handengym 	<ul style="list-style-type: none"> Scheerschuur appels tellen Gele zon vingerverf Scheerschuur zon
Herfst	In de maak....	<ul style="list-style-type: none"> In de maak....
Winter	<ul style="list-style-type: none"> Handengym Handengym 	<ul style="list-style-type: none"> Vingerverf sneeuw Zon houtskool
Vakantie	<ul style="list-style-type: none"> Klaar voor de start! Klaar voor de start! Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Zwemmen Fietsen Zon vingerverf Palmbloom knutsel
Kerstmis	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Scheerschuur kerstbomen
Pasen	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Kleuren en arceren Eieren Paasmandje
Carnaval	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Kleuren rood groen geel
De bloemenwinkel	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven 	<ul style="list-style-type: none"> Kleuren bloemen
Circus	<ul style="list-style-type: none"> Eén op één 	<ul style="list-style-type: none"> Jongleren
Eigen lichaam	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Eén op één 	<ul style="list-style-type: none"> Hand omtrekken en nagels kleuren Lichaam omtrekken
Bouwen	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven Eén op één 	<ul style="list-style-type: none"> Huis vormtekenen rood blauw Scheerschuur 2 huizen Huisje bouwen met prikkers
Koningsdag	<ul style="list-style-type: none"> Vorbereidend schrijven Vorbereidend schrijven Letterpret 	<ul style="list-style-type: none"> Zwaaien naar de Koning Schaakstukken arceren Brief naar de Koning

Gebruikershandleiding – De Schrijf ladder

Algemene tips

- De filmpjes zijn zowel voor:
  - de leerkracht - ideeën en kennis opdoen
  - als voor de kinderen - ter inspiratie of meteen met het filmpje meedoen
- Bij de filmpjes staat een indicatie voor welke groep(en) de activiteit het meest geschikt is, maar kunnen evt. ook in andere groepen aangeboden worden
- De Schrijf ladder is het meest effectief als een filmpje/de activiteit:
  - past bij het niveau en de belevingswereld van de kinderen in de groep
  - succeservaring oplevert; de activiteit mag wel lastig zijn
  - ingezet wordt gedurende de hele week in elk dagdeel
  - herhaald wordt tot het grootste deel van de klas de activiteit beheerst; automatisering!
  - af en toe door de leerkracht stilgezet, toegelicht, herhaald wordt
- De Schrijf ladder is geen vervanging van een methode, maar is aanvullend.
- Het inzetten van de filmpjes/activiteiten kan vanuit 3 invalshoeken:
  - bewegen **tussen** het leren de activiteit als overgang, als bewegingstussendoortje
  - bewegen **tijdens** het leren de activiteit als ondersteuning van ander leren (bijv. cognitief leren)
  - bewegen **om te** leren de activiteit is het doel zelf
- **Als je niet gericht kijkt, zie je niets!** Hiermee bedoelen we dat een leerkracht gericht observeert wat de kinderen nodig hebben en hoe ze met de dagelijkse activiteiten omgaan.

Hoe kies/plan ik voor mijn klas?

Maak een keuze m.b.v.	Voorbeeld - Ik zoek een activiteit.....	Invalshoek
Een Schrijf ladder thema Pagina 1	<ul style="list-style-type: none"> - die cijfers op een andere manier aanleert of oefent - als bewegingstussendoortje - als extra oefening voor een letter - om een handengymles te geven - e.d. 	Tussen leren Tijdens leren Om te leren
Een School thema Pagina 2	<ul style="list-style-type: none"> - met het thema Lente - met het thema Pasen - e.d. 	Tussen leren Tijdens leren Om te leren
Een thema op groepsniveau	<ul style="list-style-type: none"> - die mijn klas helpt met veteren, jas dichtmaken - die mijn klas helpt met de schrijfrichting - die mijn klas helpt met cijfer 5 - e.d. 	Tussen leren Tijdens leren Om te leren
Een thema op maat van een kind of groepje	<ul style="list-style-type: none"> - die dit specifieke kind nodig heeft - die dit groepje nodig heeft 	Tussen leren Tijdens leren Om te leren

Gebruikershandleiding – De Schrijfpladder

Hoe kies/plan ik voor een groepje of individueel kind?

Voorbeelden van opvallende kinderen in de groep:

- het schrijven is onleesbaar, traag of verkramp
- weinig plezier beleven aan of zelfs vermijden van het schrijven
- moeite met de cijfers
- vermijden van gooien en vangen met een bal / angst voor de bal
- veteren, knopen e.d. lukt niet
- ontwijken van fijnmotorische activiteiten zoals knutselen, knippen, kleuren

Een groepsleerkracht, een (M)RT-er of IB-er kan een groepje of individueel kind helpen door:

- a. de activiteiten van de 6 thema's te herhalen, uit te breiden of meer op maat te maken
- b. de activiteiten uit het thema 'Eén op één' in te zetten.

Thema Eén op één

De leerkracht kan op dit moment kiezen uit:

- Activiteiten die de ontwikkeling van binnen naar buiten stimuleren: van bovenarmsturing, via onderarm/polssturing naar vingersturing en oog-hand coördinatie
- Activiteiten die de ruimtelijke oriëntatie ontwikkelen: van niveau Het eigen lichaam, via Het kind in de ruimte, Relaties in de ruimte naar niveau het Platte vlak
- Zelfredzaamheid
- Tekenen & kleuren
- Fijne motoriek

De Schrijfpladder als onderdeel van vernieuwd handschriftonderwijs

Een coördinator Handschriftontwikkeling of directie, die bezig is om het Handschriftonderwijs op de hele school te verbeteren, kan De Schrijfpladder als onderdeel hiervan inzetten.

Wil je hulp bij de implementatie, neem contact met ons op over de mogelijkheden van scholing en begeleiding. hans@stroesinbeweging.nl

Voorbeeld planningen

1. Meest ideale planning groep 1 & 2

Ochtend thema = keuze uit thema Voorbereidend schrijven

Middag thema = keuze uit thema's Handengym en Klaar voor de start!

Cijferpret en Letterpret komen er af en toe tussendoor: naast de vaste thema's of in plaats van.

Week	Ochtend Vorb. schrijven	Aantal keer	Middag Handengym of Klaar voor de start!	Aantal keer	Opmerkingen
33					
34					
35					
36					
37					

Gebruikershandleiding – De Schrijflieder

2. Meest ideale planning groep 3 & 4

Ochtend thema 3 & 4 = keuze uit Cijferpret en/of Letterpret

Middag thema 3 & 4 = keuze uit thema's Handengym, Klaar voor de start! en Voorb. schrijven

Week	Ochtend Cijferpret en/of Letterpret	Aantal keer	Middag Handengym of Klaar v/d start! of Vorb. schrijven	Aantal keer	Opmerkingen
33					
34					
35					
36					
37					

3. Reële planning

Elke dag één vast thema & één keuze thema naar hoe de dag verloopt, wat er speelt.

Week	Vast thema	Aantal keer	Keuze thema	Aantal keer	Opmerkingen
33					
34					
35					
36					
37					

4. Eigen keuze planning

Elke dag een thema naar hoe de dag verloopt, wat er speelt.

Week	Gekozen activiteit	Thema	Aantal keer	Opmerkingen
33				
34				
35				
36				
37				

Heb je vragen, opmerkingen of wil je scholing? Neem contact met ons op.
Veel succes!

